

S a b a h a t t i n A l i

MADONNA PRÉMKABÁTBAN

EURÓPA
KÖNYVKIADÓ
BUDAPEST, 2018

Már sötétedett, de még nem gyújtották meg az utcai lámpákat. Ugyanazon az úton, ugyanolyan sietős lépésekkel tértünk vissza. Ezúttal én karoltam belé, úgy bújtam hozzá, mint egy kisgyerek, a fejem is felé hajtottam. Furcsán lebegtem az öröm és a szomorúság között. Örültem, mert éreztem a kettőnk közötti közelséget: hogy a gondolatai és érzései nagymértékben hasonlósak az enyéimhez, de féltem is, mert azt is érzékeltem, hogy egy ponton különbözik tőlem: nem titkolja önmagától a tényeket, bármi is az ára, és semmiféleképpen sem akarja becsapni önmagát. Egy ködös érzés azt súgta, hogy még ahhoz nem kerülhetünk egészen közel – bárki legyen is az –, akit teljes valójában megismertünk.

Én azonban nem akartam ennyire igazságkereső ember lenni. Tudtam, nem volnék képes elviselni, hogy bármilyen igazság eltávolítson tőle. Ha egyszer már megtaláltuk egymásban a lelkünk számára legszükségesebb és legértékesebb dolgokat, nem lenne emberibb és méltányosabb szemet hunyni bizonyos jelentéktelen részletek fölött, vagyis a nagy igazság oltárán feláldozni az apróbbakat?

Ez a minden vonatkozásban helyes ítéletek alkotására képes nő nyilvánvalóan környezete ártó hatása és saját keserű tapasztalatai miatt gondolkodik így. Azért haragszik és azért gyanakszik mindenkire, mert számára nem kívánatos emberek között kell élnie és velük együtt kell

nevetnie. Én viszont egész életemben távol tartottam magam az emberektől, így nem tudtak megbántani, tehát nem volt okom bárkire is haragudni. Én csak a végtelen magánytól szenvedtem, és éppen emiatt váltam könnyen becsaphatóvá azzal szemben, akit közel éreztem magamhoz.

Visszaértünk a városközpontba. A kivilágított utcákon sokan jártak. Maria Puder elgondolkodónak, sőt szomorúnak látszott.

– Bántja valami? – kérdeztem aggodalmasan.

– Nem! Nem történt semmi kellemetlen, sőt meg vagyok elégedve a mai sétánkkal. Igen, elégedett vagyok... – mondta, de éreztem, hogy közben máson jár az esze. Időnként felém forduló tekintetében szórakozottságot, a mosolyában idegenséget láttam. – Nem akarok hazamenni! – állt meg egyszer csak az út közepén. – Együnk valahol. Munkakezdésig még beszélgethetünk.

Fölösleges izgalommal fogadtam a javaslatot, de látva, hogy ez idegenkedést kelt benne, gyorsan összeszedtem magam... A város nyugati részén egy nagyobb étterembe mentünk be. Alig voltak bent. Az egyik sarokban bajor népviseletbe öltözött nők zenekara muzsikált nagy hangosan. Egy szélső asztalhoz ülve ételt és bort rendeltünk.

Szórakozottsága rám is átragadt. Oktalan szorongást éreztem. Ő észrevette, és a saját gondolataiból kiszakad-

va megpróbált mosolyogni. Rácsapott az asztalon fekvő kezemre.

– Most miért búslakodik? Egy fiatalembernek, aki először vacsorázik étteremben egy fiatal hölgygel, sokkal vidámabbnak és beszédesebbnek kell lennie – tréfálkozott, de láthatólag maga sem hitt a szavainak. Vissza is tért az előbbi lelkiállapotába. Csak hogy valamit csináljon, végignézett az asztalokon. Kortyolt a borból, aztán felém fordult, és mélyen a szemembe nézett.

– Mit tegyek? Nem tudok másmilyen lenni!

Mit akart ezzel mondani? Csak halványan sejtettem. Érzésem szerint ugyanarra vonatkozólag mondta, hogy nem tud rajta változtatni, mint amitől én is szorongtam, de ennek mibenlétét nem tudtam volna pontosan meghatározni.

Tekintete – mintha nehezen hagyna ott bármit is – sorban elidőzött mindenütt. Mozdulatlan, gyöngyházfehér arcán időnként alig észrevehető remegések futottak át.

– Kérem, ne haragudjon meg – szólalt meg hangjában már megint a nehezen titkolható érzélem remegésével. – Nyíltan akarok beszélni, hogy ne tápláljon hiú reményeket... De ne haragudjon rám... Meg akartam hívni hozzánk... Javasoltam, hogy sétáljunk együtt... Aztán hogy együtt vacsorázzunk... Szinte magára akaszkodtam... Pedig nem szeretem magát. Percek óta ezen

gondolkodom... Nem szeretem. Mit tegyek? Kedvesnek, sőt vonzónak találok, látom, hogy egészen más tulajdonságai vannak, mint azoknak a férfiaknak, akikkel eddig találkoztam, de csak ennyi. Biztosan jólesik majd magával beszélgetni, mindent megbeszélni, vitázni, veszekedni... Összeveszni, kibékülni... De szeretni? Erre nem vagyok képes. Most azt kérdezi, hogy miért kellett ezzel így előjönni? Mert mint mondtam, nem akarom, hogy mást várjon, aztán megharagudjon... Azért mondom el most, hogy mit tudok nyújtani, hogy később ne panaszkodjon, hogy csak játszottam magával. Bármennyire más is, mégiscsak férfi... És eddig megsértődött minden férfi, aki felfogta, hogy nem szeretem, nem tudom szeretni, aztán szomorúan vagy dühösen elhagytak mind... Isten velük... De miért engem hibáztattak? Azért, amit én nem ígértem, azért, mert nem nyújtottam azt, amit ők magukban elképzeltek? Nem igazságtalanság ez? Nem akarom, hogy magával is ez történjen... Tekintse ezt pozitív megkülönböztetésnek...

Meglepődtem, de igyekeztem megőrizni a nyugalmamat.

– Mi szükség van erre? Magán múlik a barátságunk milyensége. Úgy lesz, ahogyan kívánja.

– Nem, nem! – tiltakozott hevesen. – Látja, maga is, akár az összes férfi, látszólag mindent elfogad, holott valójában elfogadtatni akar. Nem, barátom! Ilyen meg-

nyugtató szavakkal nem lehet az ügyet elintézni. Higgye el, mindig őszinte próbáltam lenni mind magammal, mind másokkal szemben, de többnyire mégsem sikerült elérnem. Az emberek, főképpen a férfiak és a nők között a kapcsolatok olyan összetettek, érzéseink és vágyaink olyan zavarosak és érthetetlenek, hogy senki sem tudja pontosan, mit akar; mindannyiunkat magával sodor az ár. Én azonban ezt nem akarom. Önmagam szemében alacsonyodom le, ha olyasmit teszek, ami nem elégít ki százszázalékosan, vagy nem látom elengedhetetlenül szükségesnek. Végképp elviselhetetlen számomra a nő állandó passzivitása a férfival szemben... Miért? Miért mi menekülünk mindig, és miért önök az üldözők? Miért mi hódolunk meg mindig, és miért önök a hódítók? Miért van még a könnyörgésükben is fölény, és miért vagyunk gyöngék még akkor is, ha visszautasítunk valakit? Gyermekkorom óta mindig lázadtam ez ellen. Miért vagyok ilyen, miért fontos számomra az, ami más nőknek fel sem tűnik? Sokat törtem rajta a fejem. Vajon én vagyok abnormalis? Nem! Azt hiszem, éppen én vagyok normális a többi nővel szemben, mert az életem egy véletlen folytán nagyon más hatások alá került, mint amilyenek közepette a nők természetesnek látják a sorsukat. Kisgyerek voltam, amikor az apám meghalt. Anyámmal magunkra maradtunk. Anyám a valakihez tartozáshoz, az engedelmességhez szokott nők

tipikus példajaként elveszítette, pontosabban meg sem szerezte azt a képességet, hogy megálljon a saját lábán. Már hétéves koromban én kezdtem neki dirigálni. Kirtásra buzdítottam, tanácsot adtam, bátorítottam, így aztán férfiuralom nélkül, természetes módon növekedtem. Az iskolában is émelegtem lánytársaim tunya céltalanságától. Soha semmit nem tanultam azért, hogy az a férfiaknak tessenek. Soha nem pirultam el előttük, és nem vágytam a bókjaikra. Mindezzel magányra ítéltam magamat. A lányok a kedvteléseikkel és a kényelmükkel ellenkezőnek találták, hogy velem és az elveimmel barátkozzanak. Számukra egyszerűbb és vonzóbb cél volt, hogy édes kis játékszerré váljanak. A férfiakkal sem tudtam barátkozni. Nem találták meg bennem azt a cukifalatot, akit kerestek, s inkább visszavonultak ahelyett, hogy az egyenlő erővel megmérkőztek volna. Rájöttem, hogy miben áll a férfias eltökéltség és erő, láttam, hogy nincs más a világon, aki ilyen könnyű győzelmek után futna, nincs más ennyire önző, öntelt és nagyképű, ugyanakkor félénk és kényelemkereső teremtmény... Ennek felfedezése után nem tudtam többé férfit igazán szeretni. Még a legrokonszenvesebb, a legtöbb rokon vonást mutató férfiaknál is azt tapasztaltam, hogy ha jelentéktelen dolgok kapcsán is, de előbb-utóbb kimutatták a foguk fehérét. A mindkettőnk számára egyformán élvezetes együttlét után még ők is oltalmazni szándéko-

zó, ugyanakkor magukat győztesnek érző ostoba tekintettel néztek rám, holott ők voltak a sajnálatra méltók, az ő nyomorúságuk vált nyilvánvalóvá. Egy nő sohasem lehet olyan nevetséges és magatehetetlen, mint egy vágyai által elragadott férfi. Alaptalan büszkeségükben az erejük megnyilvánulásának vélik... Teremtőm, milyen bolond is az ember... Nincsen semmiféle természetellenes hajlamom, de akkor már jobb volna egy nőbe bele-szeretni...

Az arcomba nézett, és ivott egy kis bort. Úgy tűnt, jót tesz neki, hogy ki tudja mondani mindazt, ami a szívének nyomja.

– Miért csodálkozik? – folytatta. – Ne féljen, nincs úgy, ahogy gondolja. Bár úgy volna... Tudja, hogy festő vagyok. Sajátos a szépségfelfogásom. A szeretkezést egy nővel nem látom szépnek... Hogy is mondjam... Nem esztétikus... Nagyon szeretem a természetet... Tartózkodom a nem természetestől. Ebből a szempontból biztos vagyok benne, hogy férfit kellene szeretnem... De egy igazi férfit, aki nem vár el tőlem semmit, nem ural-kodik rajtam, úgy szeret, hogy nem aláz meg, aki mellett áll mindenben... Vagyis egy igazi, erős férfit... Most már érti, hogy miért nem szerethetem, ugye? Amúgy sem telt még el annyi idő, hogy magába szeret-hettem volna, de nem maga az, akit keresek. Igaz, ma-gában nincs meg az az okatlan büszkeség, amiről az

előbb beszéltem. De nagyon gyerekes, vagy inkább női-es... Akárcsak az anyámat, magát is irányítania kell va-lakinek. Ez a valaki én is lehetek... Ha akarja... De en-nél több nem... Nagyon jó barátok lehetünk... Maga az első férfi, aki végighallgat anélkül, hogy a véleménye-met meg akarná változtatni, meg akarna győzni, vagyis a jó útra akarna téríteni. A szeméből látom, hogy meg-értett... Mint mondtam, nagyon jó barátok lehetünk. Amilyen nyíltan beszéltem én, olyan őszinte lehet maga is hozzám. Ezt kevésnek gondolja? Jobb lenne elveszíte-ni ennyit azért, mert többet szeretne? Én nem akarnám elveszíteni. Ahogy tegnap este is mondtam, néha egé-szen meglepő hangulataim támadnak, de ebből nem szabad téves következtetéseket levonnia... Alapdolgok-ban nem változom... Tehát? Lesz a barátom?

Belekábultam a szóáradatba... Nem merem határo-zottan állást foglalni, éreztem, hogy nem volna helyén-való. Egyetlen vágy élt bennem: bármi legyen is az ára, mellette akartam maradni... Eleve nem voltam hozzá-szokva, hogy többet kívánjak bárkitől is, mint amennyit kaptam. És mégis, különös nyugalom támadt bennem. Belenéztem válaszra váró, fekete szemébe. Lassan, tagol-tan mondtam:

– Maria, nagyon jól értem... Látom, hogy eddigi ta-pasztalatai ilyen hosszú magyarázatra ösztönözték, és örülök, mert azt gondolom, azért tette, hogy elhárítson

minden akadályt, ami megrendítené a barátságunkat. Ez azt mutatja, hogy az ön szemében a barátságnak komoly értéke van...

Egyetértően bólogatott. Folytattam:

– Talán nem is kellett volna mindezt elmondania. De honnan tudhatta volna? Még csak most ismerkedtünk meg. Jobb az óvatosság... Nekem még nincs olyan sok élettapasztalatom. Mindig magányosan éltem, nagyon kevés emberrel ismerkedtem meg, de úgy látom, bár különböző utakat jártunk be, ugyanarra az eredményre jutottunk: mindketten keresünk valakit, a hozzánk illő embert... Ha egymásban találjuk meg, az csodálatos lesz... Ez a legfontosabb, minden egyéb másodlagos... Ami a férfi és a nő kapcsolatát illeti, biztos lehet benne, hogy soha nem voltam az a fajta férfi, akitől tart. Igaz, nem voltak kalandjaim, de soha nem gondoltam, hogy szeretni tudnék olyan embert, akit nem tisztelek ugyanannyira, mint önmagam, és nem találom ugyanolyan erősnek is. Az előbb a megalázásról beszélt. Szerintem ha egy férfi képes rá, az a saját személyiségének megtagadását, tulajdonképpen önmaga megalázását jelenti. Akárcsak ön, én is nagyon szeretem a természetet, sőt azt kell mondanom, hogy éppen annyira közel kerültem hozzá, amennyire távol maradtam az emberektől. A szülőföldem az egyik legszebb táj a világon. Tanultuk a történelemben, hogy sok régi civilizáció jött ott létre,

majd tűnt el a föld színéről. Fenyőerdőkkel borított hegyeken, olyan helyeken, amelyekről azt gondolhatnánk, hogy nem tapodta még emberi láb, márványhidakra, faragott oszlopokra bukkantam. Ők voltak gyermekkorom társai, ábrándozásaimnak hősei. A természetet a maga logikájával azóta is mindenek fölé sorolom. Hagyjuk, hogy barátságunk haladjon a maga természetes útján, ne akarjunk neki előre mesterséges irányt szabni, és előítéletekkel gúzsba kötni!

Maria mutatóujjával megérintette az asztalon nyugvó kezem.

– Maga nem is annyira gyerek, mint gondoltam.

Tanácsalanul és félénken nézett az arcomba. Teltebb alsó ajkát kissé előbbre nyomta, s így olyan benyomást keltett, mint egy kislány, aki mindjárt elsírja magát, de rögtön utána kutató pillantást vetett rám. Csak ámultam, hogy rövid idő alatt milyen sokféle kifejezés tud megjelenni az arcán.

– Még sokat mesélhet nekem az életéről, a hazájáról és az olajfákról... Én is elmondom, amire a gyermekkoromból és az apámról emlékszem. Biztosan nem lesz nehéz beszédtemát találnunk... De ez az étterem olyan zajos. Talán mert majdnem üres a terem... Azt hiszem, szegény muzsikások legalább a főnököket szeretnék felvidítani a hangszerek lármájával... El sem tudja képzelni, milyenek az efféle helyek tulajdonosai...